
(Ne)viditelný taneční výzkum



Lucie Hayashi

(In)visible dance research

Abstract: The study focuses on mapping of the infrastructure of scientific research organisations in the Czech Republic that are dedicated to dance research, their evaluation and visibility of results. Based on the government's programme statement, evaluation methodology and the strategy for science communication, it shows the weaknesses of the field of choreology in the Czech Republic and argues for its greater popularisation.

Keywords: Dance, arts research, choreology, popularisation of science

V rámci dvouletého výzkumného projektu *Ekonomické aspekty tance* se jeho řešitelky po výzkumu kontextu taneční profese a odborného vzdělání¹ rozhodly zaměřit také na to, jakým způsobem je institucionalizován a financován odborný taneční výzkum v ČR. Téma institucionalizace, viditelnosti a popularizace tanečního výzkumu jsme poprvé otevřely v roce 2022 na mezinárodním sympoziu ICTM ve slovinské Brežici (červenec 2022)² i posléze na mezinárodní konferenci o tanečním výzkumu a jeho institucionalizaci konané na HAMU (říjen 2022)³ a dočkaly se velké podpory pro výzkum v této oblasti, v Evropě ojediněly.

Úvodním tématem se stalo zmapování současné situace tanečního výzkumu v ČR, jeho ekonomické stability, která úzce souvisí s institucionalizací výzkumných center, organizací i samotných badatelů. Cílem této studie není poskytnout přehled historického vývoje jednotlivých institucí, ale spíše rozklíčovat jejich dnešní funkcionalitu, operační a rozhodovací procesy jakožto podhouby pro samotný výzkum. Na ni pak navazuje analýza aktuální situace personálního zajištění odborné taneční teorie, existenční i motivační postoje jednotlivých aktérů na poli tanečního výzkumu kolegyně Daniely Machové.⁴

Vládní strategie pro vědu a výzkum

Inspirací i odrazovým můstkem pro výzkum v této oblasti jsou politické kroky i strategické vládní dokumenty vydané na přelomu let 2021 a 2022, kdy se Česká republika chystala na převzetí evropského předsednictví. V sobotu 18. prosince 2021 uvedl předseda vlády České republiky Petr Fiala do nově ustaveného úřadu ministryni pro vědu, výzkum a inovace Helenu Langšádlovou. Stojí za zmínku, že je to od revoluce teprve třetí pokus o obsazení této funkce (jejími předchůdci byli Petr Mareš v letech 2002–2004 a Pavel Bělobrádek v letech 2014–2017, jinak byla funkce neobsazena), zatímco například ministr kultury se za těchto 34 let změnil osmnáctkrát. Ministryně jedná opět bez aparátu ministerstva (ministr bez portfeje), v její gesci se bude dané problematice věnovat Sekce pro vědu, výzkum a inovace při Úřadu vlády ČR.⁵

V programovém prohlášení vlády vydaném 7. ledna 2022⁶ se objevila samostatná kapitola pro oblast vědy a výzkumu, která se řadí k jednoznačným prioritám této vlády.

¹ Daniela Machová – Dorota Gremličová – Lucie Hayashi. „Tanec v ekonomických kontextech: teoretická východiska a praktické souvislosti“. *Živá hudba 2020/11*. Praha: NAMU, 2021, s. 182–190.

² Anglické příspěvky ze sympoza budou vydány v pravidelně vycházejícím sborníku ICTM.

³ Více viz sekce reportáže.

⁴ Viz Daniela Machová. „Situace tanečních badatelů v České republice“. *Živá hudba 2022/13*. Praha: NAMU, 2023, s. 106.

⁵ Úřad vlády. „Věda, výzkum a inovace patří k programovým prioritám nové vlády“ [online]. *Vlada.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/veda-vyzkum-a-inovace-patri-k-programovym-prioritam-nove-vlady-193556/>.

⁶ Úřad vlády. „Programové prohlášení vlády“ [online]. *Vlada.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-193547/#veda_vyzkum_a_inovace.

Úřad ministryně je po dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) spolugestorem připravované novely zákona o vysokých školách, která přinese úpravu doktorského studia. Ministryně iniciovala řadu setkání věnovaných možné podpoře začínajících vědkyň a vědců, sladování jejich rodinného a pracovního života a obecnému rozvoji podnikavosti v akademickém prostředí.⁷

Programové prohlášení vlády zabývající se oblastí vědy, výzkumu a inovací zmiňuje těchto pět pilířů, na něž se chce soustředit: moderní, koordinovaný a transparentní systém řízení, lidské zdroje, financování výzkumu, vývoje a inovací, transfer technologií a publicita vědy a výzkumu. V preambuli vládního prohlášení například stojí, že:

„Česká republika musí mít ambici zařadit se mezi evropskou špičku v oblasti excelence, vědy, výzkumu a inovací, a to v celém spektru oborů. Prostřednictvím vědy a výzkumu posílíme kritické myšlení a schopnost chápat svět v širších souvislostech a přispějeme ke společnému vnímání reality kolem nás.“⁸

V souvislosti s posledním zmiňovaným pilířem vznikl také strategický dokument *Republika vědy, výzkumu a inovací: Strategie rozvoje publicity a komunikace*,⁹ který může sloužit jako inspirační zdroj pro další analýzu popularizačních praktik české taneční vědy a výzkumu tance. Podle ní je v českém prostředí zaužíván termín medializace, který označuje „spíše jednosměrnou komunikaci od vědců a výzkumníků hlavně k médiím za účelem zvýšení publicity svého výzkumu či obecně daného vědeckého tématu“.¹⁰ Účelem vědeckých institucí je tedy informovat o průběhu a výsledcích výzkumu a média si kladou za cíl tyto informace doplnit potřebným kontextem pro informování profesionální i laické veřejnosti. Popularizace vědy by měla ještě navíc obsahovat i aktivní dialog a zapojení veřejnosti, tedy „přímou komunikaci vědců a výzkumníků s veřejností a pro veřejnost“.¹¹ Jejím smyslem je nejen informování, ale zaujetí veřejnosti a její motivace cítit potřebu takový výzkum podporovat. Slovy Petra Brože¹²: „Pokud jako vědecká obec nedokážeme výsledky naší práce přetavit ve srozumitelné sdělení pro veřejnost, těžko po společnosti můžeme chtít, aby nám peníze na náš výzkum dávala.“¹³

⁷ Úřad vlády. „Helena Langšádlová: 100 dní v úřadu ministryně pro vědu, výzkum a inovace“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=969770&idclanek=972439>.

⁸ Úřad vlády. „Programové prohlášení vlády“ [online].

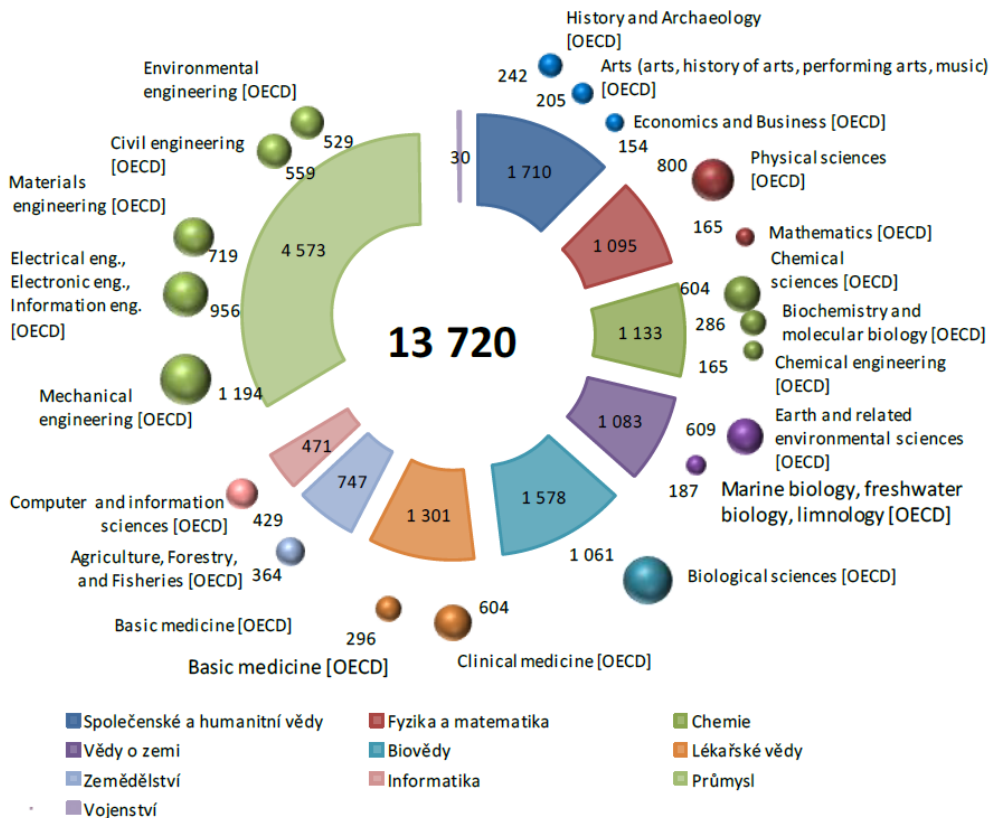
⁹ Úřad vlády. „Helena Langšádlová: 100 dní v úřadu ministryně pro vědu, výzkum a inovace“ [online].

¹⁰ „RE:Publika. Strategie rozvoje komunikace a publicity VVI“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022], s. 10. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=975439&ad=1&all=1>.

¹¹ *Tamtéž*, s. 10.

¹² Mgr. Petr Brož, Ph.D. (*1984) působí od roku 2010 jako vědecký pracovník na Oddělení geodynamiky, kde se věnuje výzkumu sopečné činnosti napříč sluneční soustavou a popularizaci geovědních oborů.

¹³ *Tamtéž*, s. 11.



Účelová podpora na projekty ze státního rozpočtu skupinám oborů a jednotlivým oborům v roce 2020 (v mil. Kč).

Systém výzkumných organizací

V současné době evidujeme 48 výzkumných organizací, které jsou rozděleny do tří segmentů: ústavy Akademie věd ČR (dále jen AV ČR), resortní výzkumné organizace a univerzity. Instituce provádějící výzkum a vývoj jsou financovány vícezdrojově – z celkové podpory v roce 2020 tvořila účelová složka podpory výrazně převažující podíl pouze u podniků, u ostatních typů výzkumných organizací je viditelný trend postupného navyšování podílu institucionální podpory. Největší objem institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací poskytují v ČR ze svých kapitol MŠMT a AV ČR.¹⁴

V roce 2020 čerpaly veřejné a soukromé vysoké školy prostředky na dlouhodobý koncepční rozvoj ve výši téměř 7,7 mld. Kč a ústavy AV ČR čerpaly 4,16 mld. Kč.

¹⁴ Rada pro výzkum, vývoj a inovace. „Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2020“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022, [cit. 10. 1. 2023], s. 21. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekcce=905123>.

Z oborového hlediska směřuje účelová podpora v ČR především do oborových skupin Průmysl (4,6 mld. Kč) následovaných Společenskými a humanitními vědami (1,7 mld. Kč), Biovědami (1,6 mld. Kč) a Lékařskými vědami (1,3 mld. Kč). Finanční podporu přesahující 1 mld. Kč vykázaly také skupiny Chemie a Fyzika a matematika.¹⁵

Na oblast umění bylo vytyčeno 205 milionů Kč. V podrobnějším přehledu oborů podle číselníku Frascati ale taneční věda nefiguruje a ani vládní strategie, zdá se, o existenci choreologie jakožto souřadné vědy vedle teatrologie nebo muzikologie netuší.¹⁶ Zkušeného tanečního teoretika tento fakt nijak nezaráží, vlastně jsme si na to zvykli.¹⁷ Podle mě je ale škoda se o emancipaci oboru alespoň nepokusit.

Číselník skupin oborů podle Frascati manuálu

Č.	Vědní oblast	Č.2	FIELDS OF RESEARCH AND DEVELOPMENT (FORD)	Č.3	DETAILED FORD
60000	6. Humanities and the Arts	60100	6.1 History and Archaeology	60101	History (history of science and technology to be 6.3, history of specific sciences to be under the respective headings)
				60102	Archaeology
				60201	General language studies
				60202	Specific languages
				60203	Linguistics
				60204	General literature studies
				60205	Literary theory
				60206	Specific literatures
				60301	Philosophy, History and Philosophy of science and technology
				60302	Ethics (except ethics related to specific subfields)
				60303	Theology
				60304	Religious studies
				60401	Arts, Art history
				60402	Architectural design
				60403	Performing arts studies (Musicology, Theater science, Dramaturgy)
				60404	Folklore studies
				60405	Studies on Film, Radio and Television
		60500	6.5 Other Humanities and the Arts		

Hodnocení výzkumných organizací

Analýza výzkumných organizací podává také přehled o publikační úspěšnosti jednotlivých odvětví či odborných časopisů. U humanitních oborů však není jednoduché nastavit tradiční bibliometrické údaje, které by odpovídaly jejich hodnotě v daném oboru. Při porovnávání dosahu citací je nutné brát také v potaz kontext daného oboru a zdroj citace (pocházející z domácího nebo zahraničního zdroje).

¹⁵ Tamtéž, s. 22.

¹⁶ „Číselník skupin oborů podle Frascati manuálu“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022], s. 5. Dostupné z: https://www.vyzkum.cz/storage/att/98E57750704C86E383E673EC6E7D05A6/Ciselnik_oboru_Frascati_v20171207web.pdf.

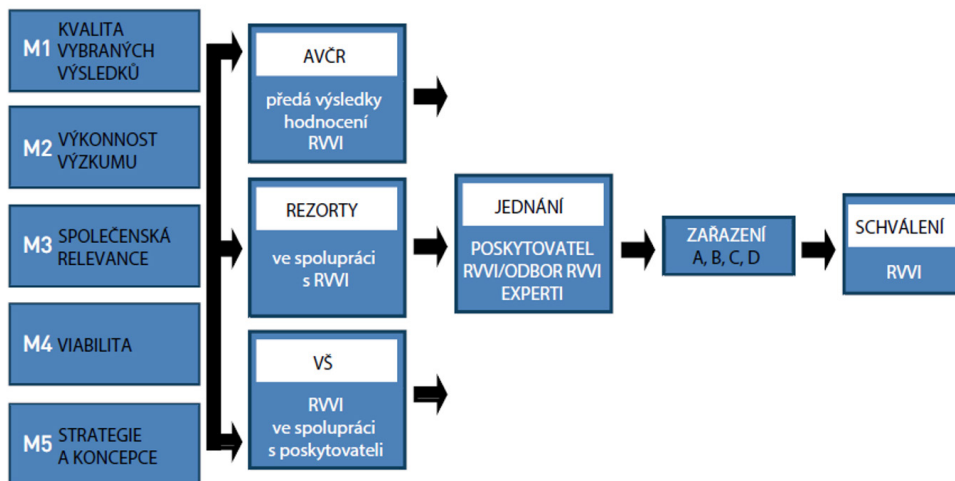
¹⁷ Postavení taneční vědy ve společnosti se věnuji mj. v článku: Lucie Hayashi. „Potenciál tance v kulturní politice“. *Živá hudba 2021/12*. Praha: NAMU, 2022, s. 128–149.

„Z hlediska kvality vytvořených publikací je kromě sledování vzájemného poměru jednotlivých druhů podstatné rovněž detailnější členění recenzovaných článků dle indexace ve světových databázích. Důležité je vést v patrnosti, že srovnání struktury publikací vytvořených českými autory je v ČR mimo jiné ovlivněno oborovým zaměřením vysokých škol, ústavů AV ČR a dalších výzkumných organizací. Největší počet článků indexovaných ve WoS nebo Scopus vzniká na vysokých školách. [...] Při porovnávání citovanosti mezi obory je důležité vést v patrnosti, že citovanost může být ovlivněna odlišnými publikačními zvyklostmi oborů. [...] Ukazuje se, že pro časopisy vydávané v ČR je zařazení do databáze WoS a potažmo do horních dvou kvartilů dle AIS dlouhodobý a relativně i komplikovaný proces.“¹⁸

Od roku 2017 se pro hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací používá metodika M17+, která v pětiletých cyklech hodnotí aktivitu organizace v několika kritériích nikoli pouze podle kvantity, ale také kvality a dosahu výsledků. Podle hodnocení pak stát upravuje pohyblivou složku příspěvku na výzkum, kterou nazývá motivační, s možným nárůstem od 4,5–10%.

Hodnocení je rozděleno do pěti základních modulů: M1 – Kvalita vybraných výsledků, M2 – Výkonnost výzkumu, M3 – Společenská relevance, M4 – Viabilita/Životaschopnost a M5 – Strategie a koncepce. Instituce jsou následně klasifikovány stupni A–D.

Kompletní pětileté hodnocení



¹⁸ Rada pro výzkum, vývoj a inovace. „Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2020“ [online, s. 105].

Právě třetí modul je pro oblast uměleckého výzkumu perspektivní. Specifika uměleckého výzkumu artikuluje také Vídeňská deklarace z roku 2020, která upozorňuje na nutnost zohledňování jiného hodnocení než pouze kvantitativního hodnocení publikačních a citačních výsledků.¹⁹ V rámci třetího modulu je totiž možné zohlednit i relevanci a aktuální potřebu výzkumného zaměření, navrhované a použité metody a společenský význam prováděného výzkumu jako celku. Právě slabá orientace na přínos pro společnost a spolupráce s veřejným sektorem byla vyhodnocena jako jedna z šesti klíčových problematických oblastí vědy a výzkumu, které je nutno řešit pomocí investičních a strukturálních fondů.²⁰

„Třetí modul je založen na posouzení parametrů, které sledují zejména: přenos výsledků do praxe; spolupráci s aplikační sférou; aktivity pro přenos znalostí a technologií na neakademické subjekty; dopad na kvalitu života společnosti a občana; ekonomický přínos, přínos v sociální oblasti, přínos pro formování národní a kulturní identity. Další parametry zahrnují zapojení studentů do výzkumné činnosti: výběrové přednášky/semináře související s výzkumem dané výzkumné organizace; praxe studentů; kvalita výchovy a uplatňování doktorandů; mezinárodní i domácí prestižní ocenění vědeckého přínosu; mobilita výzkumných pracovníků mezi VO a sektorem průmyslu a služeb, resp. uživateli výsledků výzkumu; význam VO z hlediska vývoje regionu; popularizace a ohlasy.“²¹

Podle metodiky Úřadu vlády komise hodnotí za pomoci odborných panelů složených z nominovaných odborníků, kteří „by měli být v komunitě známi a respektováni“ a mít „u národní, resp. mezinárodní odborné a výzkumné veřejnosti velkou autoritu.“²² Zároveň ale to mají být lidé, kteří mají zahraniční zkušenosti, „jsou sami autoři vynikajících výzkumných výsledků, které publikují v monografiích, časopisech a na konferencích profilujících obor nebo se jimi podílejí na formování významných trendů v aplikovaném výzkumu a ve vývoji inovací v ekonomice a společnosti. Mají ve svém a příbuzných oborech aktuální přehled a rozhled po světovém výzkumu, jeho využití a dopadech.“²³ Kterí zároveň „mají čas a chuť se intenzivně věnovat náročné práci na hodnocení podle M17+“ a splňují ještě i genderové hledisko.²⁴

¹⁹ „The Vienna Declaration on Artistic Research“ [online]. *Cultureactioneurope.org*. 2020, [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://cultureactioneurope.org/news/vienna-declaration-on-artistic-research/>.

²⁰ Úřad vlády. „Dohoda o partnerství v programovém období 2014–2020“ [online]. *Dotaceeu.cz*. 2022, [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/dohoda-o-partnerstvi>.

²¹ Úřad vlády. „Metodika hodnocení výzkumných organizací a ukončených programů účelové podpory (2017+)“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2017, [cit. 30. 11. 2022], s. 13–16. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=799796&ad=1&attid=915675>.

²² Rada pro výzkum, vývoj a inovace. „RVVI hledá nové členy Odborných panelů“ [online]. *Vedavyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/z-domova/rada-pro-vyzkum-vyvoj-a-inovace/rvvi-hleda-nove-cleny-odbornych-panelu>.

²³ *Tamtéž*.

²⁴ *Tamtéž*.

Náročné požadavky na aktivní experty jako nominanty na členy odborných panelů poukazují na idealizovanou představu o existenčním zázemí vědeckých kapacit a odborníků. Například v tanci je jejich počet, institucionální zázemí, společenské postavení, finanční ohodnocení, a tudíž i časová a motivační kapacita značně omezena.²⁵

Snížená viditelnost výsledků tanečního výzkumu

V České republice existuje několik pracovišť, které se systematicky zabývají výzkumem tance. Pomáhají tak oboru poskytovat funkční vědeckou a akademickou základnu, bez níž by se na mnoha úrovních systémového vzdělávání a profesionalizace nemohl rozvíjet.

V rámci ústavů AV ČR je to oddělení etnomuzikologie a etnochoreologie při Etnologickém ústavu (dále jen EÚ AV ČR), který si v metodice M17+ vysloužil hodnocení A. Jeho vedoucí pracovnící je významná česká etnochoreoložka a taneční antropoložka doc. Mgr. Daniela Stavělová, CSc. Zpracovává především folkloristickou problematiku tance, analýzu tanečního projevu a jeho kontextualizaci i kvalitativní výzkum současných tanečních prostředí. „Konkrétní badatelská činnost oddělení je tak založená na pluralitě metod a spočívá 1) v zpřístupňování hudebně tanečních pramenů, zejména vydáváním kritických edic umožňujících analýzu, typologii a jejich další historické či srovnávací studium; 2) v (re)interpretaci historických pramenů hudby a tance; 3) v antropologickém studiu hudby a tance založeném na metodách kvalitativního výzkumu, jehož smyslem je skrze hudební a taneční projev porozumět sociokulturním či politickým jevům a procesům; 4) ve studiu přesahů lidové a umělecké tvorby.“²⁶

Mezi resortní organizace můžeme počítat Národní ústav lidové kultury (dále jen NÚLK), který ale nezaměstnává žádného tanečního badatele, taneční sekci Institutu umění (dále jen IDU) v čele s Mgr. Janou Návratovou, která zpracovává především kvantitativní mapování současné umělecké scény; a dvě oddělení Národního informačního poradenského střediska pro kulturu (dále jen NIPOS) Artama – oddělení scénického (doc. Mgr. Jiří Lössl) a oddělení lidového tance (Mgr. Kateřina Černíčková, Ph.D.) zaměřující se na neprofesionální taneční aktivity a jejich podporu. Tripartitou byly uvedené organizace hodnoceny následovně: IDU známkou B, NÚLK známkou C a NIPOS známkou D, všem byl v hodnocení vyčítán nedostatečný počet validních a mezinárodních publikačních aktivit.²⁷

Na největších českých univerzitách a jejich fakultách humanitních studií – Univerzita Karlova v Praze (dále jen UK), Masarykova univerzita v Brně (dále jen MU) i Univerzita

²⁵ Viz také následný výzkum Daniely Machové.

²⁶ „Oddělení etnomuzikologie a etnochoreologie“ [online]. *Etnologický ústav Akademie věd ČR*. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <http://www.eu.avcr.cz/cs/o-nas/oddeleni/etnomuzikologie/>.

²⁷ Úřad vlády. „Protokol z projednání výsledků Hodnocení 20 podle M17+ Dne 29. 11. 2020“ [online]. *Hodnoceni.rvi.cz*. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://hodnoceni.rvi.cz/public/skalovaniH20/TRIPARTITY%20MK%202021%20Protokol%20z%20projedn%C3%A1n%C3%AD%20v%C3%BDsledk%C5%AF%20dle%20M17+.pdf>.

Palackého v Olomouci (dále jen UPOL) – se výzkum tance objevuje ojediněle většinou v rámci oborů divadelní nebo hudební věda, etnologie, kulturologie aj. Akademie múzických umění (AMU) byla v síti univerzit hodnocena za své vědecké výsledky známkou C, je to však jediná škola, která se taneční vědou zabývá systematicky. Obor taneční teorie zde fungoval od samotného založení v roce 1945, v roce 1993 byl přejmenován na obor (a později program) taneční věda. Na téže fakultě pak vznikl v roce 1998 i Ústav pro taneční vědu s vedoucí prof. Mgr. Dorotou Gremlicovou, Ph.D., který centralizoval vědecké bádání v této oblasti. Nemá však vlastní rozpočet ani personál, v současné době je tedy spíše značkou, pod níž individuální badatelé (pedagogové a doktorandi katedry tance) organizují své výzkumné projekty, které mnohdy dosahují významných mezinárodních úspěchů na navštěvovaných i pořádaných konferencích.

Vzhledem k malému počtu aktivních tanečních badatelů v celé ČR se často stává, že že existenci, výsledky a dopad výzkumu mnohdy ovlivňují, pozitivně i negativně, osobní vztahy a konexe. Taneční oddělení větších organizací, které se upíše k velkému vědeckému výzkumnému projektu (např. IDU, AV ČR, NIPOS), následně externě spolupracuje s odborníky jiných institucí. Jejich práci si pak započítává do registru, za nějž je oddělení bodově hodnoceno. Akademičtí pracovníci Ústavu taneční vědy AMU, osloveni k takové spolupráci, tak často přes aktivní badatelskou činnost v oboru nepřináší své vysoké škole potřebné body, čímž snižují její hodnocení mezi ostatními výzkumnými organizacemi a v důsledku i určitou společenskou prestiž výzkumné instituce.

Větším problémem tanečního výzkumu v ČR je ale jeho nízká viditelnost. V současné době totiž vlastně neexistuje jeden stěžejní odborný, recenzovaný a ideálně i impaktovaný časopis, který by sdružoval různorodé vědecké studie o tanci. Je pravdou, že každá z výše jmenovaných organizací takový časopis má. Žádný z nich však není zaměřen pouze na tanec a většina z nich vyžaduje tematickou nebo metodickou spojitost s dalšími obory. Důsledkem této nerovnováhy je, že výzkumné organizace raději publikují své výsledky formou monografií, které věnují konkrétnímu tématu. V posledních letech je tedy počet odborných studií věnovaných tanci a počet ucelených monografií srovnatelný.

Národopisná revue (NÚLK) se zaměřuje především na projevy v kontextu folklorních studií, podobně *Český lid* (EÚ AV ČR) se věnuje hlavně etnochoreologické tematice a metodologii. IDU vydává *Divadelní revue*, která přijímá spíše historiografické studie, MU zase časopis *Theatralia*, pro nějž je důležitá teatrologická optika. Nejširší záběr nabízí autorům časopis *Živá hudba* (NAMU), který je otevřen všem choreologickým tématům i metodologiím. Nově vzniklý časopis *Arte Acta* při AMU se věnuje spíše uměleckému výzkumu a performance studies.

Všechny výše uvedené odborné recenzované časopisy však mají pro obor tance jednu společnou nevýhodu: žádný z nich neobsahuje slovo tanec ve svém názvu. Jsou cíleně zaměřené na konkrétní komunitu, která tanec vnímá spíše okrajově, vždy v určitém kontextu. Širší taneční veřejnost a v praxi aktivní profesionálové většinou nemají o existenci

těchto časopisů poněti. Jejich digitální stopa je pro vyhledávání taneční tematiky nízká – pokud čtenář konkrétní titul nesleduje pravidelně, ani se o novém přírůstku (odborné studii zaměřené na tanec) nedozví. Umělci proto často prohlašují, že oboru chybí odborné médium. Přestože je tedy výzkum v ČR aktivní, není na první pohled vidět.

Slovo tanec má v názvu několik populárních časopisů, které se na scéně udržují především díky grantovým podporám neziskovým organizacím. Tyto časopisy ale nepublikují odborné studie. Na čtyřicetiletou historii *Tanečních listů* (1963–1993) navázala periodika *Taneční zóna* (od r. 1997), *Taneční aktuality* (od r. 2006) a *pam pam* (od r. 2006) vycházející pod NIPOS – Artama. Předpokládáme, že aktivní konzumenti tanečního umění některý z těchto časopisů pravidelně sledují. Ve většině případů však netuší, že odborný taneční výzkum je publikován na jiných platformách. Vzniká zde tedy velká čtenářská propast mezi taneční publicistikou a taneční vědou v oblasti veřejného povědomí. Paradoxem ovšem je, že mnoho tanečních publicistů je zároveň zapojeno i do aktivního vědeckého výzkumu a naopak. Přesto jsou jejich vědecké a výzkumné výsledky mnohdy těžko dohledatelné i pro jejich kolegy, pokud o nich sám autor aktivně neinformuje.

Vrátíme-li se k vládní strategii rozvoje publicity a komunikace vědy, můžeme shrnout, že komunikace a publicita odborného výzkumu je nutnou podmínkou pro získání společenské relevance, a tudíž i vyšší kredibility investorů, sponzorů, grantových komisařů i vládních hodnotitelů. Pomáhá zvyšovat udržitelné a kontinuální financování vědecké organizace, která díky tomu může zajistit lepší management a administrativu pro podporu institucionálního zázemí badatelů. Prostředí, které oceňuje jejich práci, jim poskytuje podporu a společenskou prestiž, dokáže zvýšit jejich motivaci a přinést další hodnotné výsledky. Bohužel našemu oboru stále chybí příklady dobré praxe, které by nás mohly vést. Na jejich nedostatek jako na riziko plnění popularizační mise upozorňuje i vládní strategie.²⁸ Myslím, že z hlediska institucionální struktury tanečního výzkumu v ČR stojíme v začarovaném kruhu, který by ale lepší komunikace a popularizace výsledků možná pomohly prolomit. Návodů, jak vědu popularizovat, je dnes opravdu mnoho. Stačí jen chtít a přijmout fakt, že by tyto aktivity měly být nedílnou součástí aktivit každé výzkumné organizace. To se v našem „rybníčku“ stále ještě neděje a popularizace vědy není dle tradičních měřítek dostatečně vědeckou aktivitou na to, aby na ni měla instituce připravený rozpočet. Takové opatření by mělo ideálně ruku v ruce s metodikou hodnocení vzejít právě z Úřadu vlády.

²⁸ „RE:Publika. Strategie rozvoje komunikace a publicity VVI“ [online], s. 20–23.

Literatura a zdroje

- Akademie múzických umění [online]. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://amu.cz>.
- „Oddělení etnomuzikologie a etnochoreologie“ [online]. *Etnologický ústav Akademie věd ČR*. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <http://www.eu.avcr.cz/cs/o-nas/oddeleni/etnomuzikologie/>.
- „Číselník skupin oborů podle Frascati manuálu“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.vyzkum.cz/storage/att/98E57750704C86E383E673EC6E7D05A6/Ciselnik_oboru_Frascati_v20171207web.pdf.
- Divadelní ústav – Institut umění* [online]. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.idu.cz>.
- Hayashi, Lucie. „Potenciál tance v kulturní politice“. *Živá hudba 2021/12*. Praha: NAMU, 2022, s. 128–149.
- Machová, Daniela –Gremlicová, Dorota – Hayashi, Lucie. „Tanec v ekonomických kontextech: teoretická východiska a praktické souvislosti“. *Živá hudba 2020/11*. Praha: NAMU, 2021, s. 182–190.
- Národní ústav lidové kultury* [online]. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.nul.k.cz>.
- NIPOS* [online]. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.nipos.cz>.
- Rada pro výzkum, vývoj a inovace. „Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2020“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 10. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=905123>.
- Rada pro výzkum, vývoj a inovace. „RVVI hledá nové členy Odborných panelů“ [online]. *Vedavyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/z-domova/rada-pro-vyzkum-vyvoj-a-inovace/rvvi-hleda-nove-cleny-odborny-odborny-panelu>.
- „RE:Publika. Strategie rozvoje komunikace a publicity VVI“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=975439&ad=1&all=1>.
- Taneční aktuality* [online]. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://tanecniaktuality.cz>.
- Taneční zóna* [online]. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://tanecnizona.cz>.
- „The Vienna Declaration on Artistic Research“ [online]. *Cultureactioneurope.org*. 2020 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://cultureactioneurope.org/news/vienna-declaration-on-artistic-research/>.
- Úřad vlády. „Dohoda o partnerství v programovém období 2014–2020“ [online]. *Dotaceeu.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020/dohoda-o-partnerstvi>.
- Úřad vlády. „Helena Langšádlová: 100 dní v úřadu ministryně pro vědu, výzkum a inovace“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=969770&idclanek=972439>.
- Úřad vlády. „Metodika hodnocení výzkumných organizací a ukončených programů účelové podpory (2017+)“ [online]. *Vyzkum.cz*. 2017 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=799796&ad=1&attid=915675>.
- Úřad vlády. „Programové prohlášení vlády“ [online]. *Vlada.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni-programove-prohlaseni-vlady-193547/#veda_vyzkum_a_inovace.
- Úřad vlády. „Protokol z projednání výsledků Hodnocení 20 podle M17+ Dne 29. 11. 2020“ [online]. *Hodnoceni.rvvi.cz*. [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://hodnoceni.rvvi.cz/public/skalovaniH20/TRIPARTITY%20MK%202021%20Protokol%20z%20projedn%C3%A1n%C3%AD%20v%C3%BDsledk%C5%AF%20dle%20M17+.pdf>.
- Úřad vlády. „Věda, výzkum a inovace patří k programovým prioritám nové vlády“ [online]. *Vlada.cz*. 2022 [cit. 30. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/veda-vyzkum-a-inovace-patri-k-programovym-prioritam-nove-vlady-193556/>.

Tato studie vznikla na Akademii múzických umění v Praze v rámci projektu „Ekonomické aspekty tance“ podpořeného z prostředků Institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace, kterou poskytl MŠMT v roce 2021.



Lucie Hayashi. Foto: Ladislav Beneš

Mgr. MgA. Lucie Hayashi, Ph.D. absolvovala magisterské a doktorské studium taneční vědy na Hudební a taneční fakultě Akademie múzických umění v Praze a japonská studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracuje jako redaktorka a manažerka časopisu *Taneční aktuality* a vedoucí katedry tance HAMU, kde také přednáší. Je členkou dramaturgické rady PerformCzech IDU a grantových komisí HMP a MK ČR. Kromě taneční publicistiky a managementu se věnuje výzkumu japonského tance a postavení tance ve společnosti.